

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/48/2023                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 1208223293                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 26.03.2025                     |
| Meno a priezvisko:         | Mgr. Peter Melicher            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2025:1208223293.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti BPT LEASING, a.s., so sídlom v Bratislave, Drieňová 34, IČO: 31 357 814, zastúpenej advokátom Mgr. Vladimírom Šárnikom, so sídlom v Bratislave, Rožňavská 2, proti žalovanému Geodetickému a kartografickému ústavu Bratislava, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého 4, o zaplatenie 5.277,83 eura s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18C/271/2008 a v súčasnosti vec vedená na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B2-18C/271/2008, konajúc o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2022 sp. zn. 15Co/79/2022-254, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2022 sp. zn. 15Co/79/2022-254 z r u š u j e a v e c v r a c i a tomuto súdu na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 26. októbra 2022 sp. zn. 15Co/79/2022-254 (ďalej aj „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“) potvrdil v celom rozsahu rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) z 18. januára 2010 č. k. 18C/271/2008-53 (ďalej aj „rozsudok súdu prvej inštancie“), ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia sumy 5.277,83 eura s príslušenstvom titulom plnenia bez právneho dôvodu, ktoré žalobkyňa zaplatila za prístupenie informácií z katastrálneho portálu. Žalovanému odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Žalobkyni priznal náhradu trov dovolacieho konania.

2. Odvolací súd, rešpektujúc právny názor dovolacieho súdu, sa chcel uvedeným zaoberať, teda či žalovaný postupoval správne, ak za informácie, resp. za prístup k informáciám z informačného systému katastra nehnuteľností poskytované prostredníctvom internetovej stránky ním prevádzkovej ([www.katasterportal.sk](http://www.katasterportal.sk)) požadoval v prejednávanej veci od žalobkyne odplatu, avšak nemohol, keďže žalobkyňa neopísala rozhodujúce skutočnosti, ktoré by boli podkladom na preskúmanie oprávnenosti jej žaloby s odkazom na body 12. a 13. odôvodnenia tohto rozsudku, pretože žalobkyňa netvrdila v žalobe aké konkrétne informácie požadovala od žalovaného prostredníctvom jeho internetovej stránky a tak nebolo možné posúdiť, či plnenie žalobkyne žalovanému naplnilo znaky bezdôvodného obohatenia

plnením bez právneho dôvodu, ako tvrdila v žalobe. Odvolací súd sa na základe vyššie uvedeného už potom ani nemal možnosť zaoberať sa odvolacími dôvodmi žalobkyne.

3. Ďalej odvolací súd uviedol, že v obdobnej právnej veci už rozhodol rozsudkom zo dňa 11. novembra 2009, č.k. 4Co/238/2008-51 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 9. apríla 2008, č.k. 18C/232/2007-38, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.923 Sk s príslušenstvom a náhradu trov konania, vo zvyšku žalobu zamietol a v časti o zaplatenie sumy 77 Sk konanie zastavil, v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil a žalobu žalobcu zamietol (žaloba, tak ako aj v tejto veci, bola iba všeobecná, bez uvedenia rozhodujúcich skutočností pre posúdenie nároku žalobcu). S odkazom na čl. 2 ods. 1 CSP, podľa ktorého musí byť ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

4. Záverom odvolací súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378 ods. 1, § 219 ods. 1, ods. 3, § 385 ods. 1 CSP a už vyššie uvedenými dôvodmi. S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené stranami sporu na pojednávaní na odvolacom súde už nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; strany sporu, predovšetkým odvolateľ ani nevzniesol žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25. apríla 2002, č. 64336/01, vo veci Lino Carlos VARELA ASSALINO proti Portugalsku; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp. zn. 5Cdo/218/2009, 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie (ďalej aj ako „dovolanie žalobkyne“) z dôvodov podľa ustanovenia § 420 písm. f) a 421 ods. 1 písm. a) CSP a žiadala, aby v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a v súlade s ustanovením § 450 CSP vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5.1. Žalobkyňa dovolanie podané podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnila pre porušenie práva na spravodlivý proces svojvoľným nerešpektovaním záväzného právneho názoru dovolacieho súdu odvolacím súdom a pre odmietnutie prejednať žalobu z dôvodu jej nezrozumiteľnosti, napriek tomu, že táto nemala žiadne vady (prekvapivosť rozhodnutia).

5.2. Žalobkyňa dovolanie podané podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP odôvodnila pre odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

6. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril žalovaný podaním tak, že považuje rozsudok súdu za vecne správny a navrhol dovolaciemu súdu dovolanie žalobkyne odmietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (ustanovenie § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (ustanovenie § 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (ustanovenie § 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (ustanovenie § 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (ustanovenia § 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (ustanovenie § 449 ods. 1 v spojení s ustanovením § 450 CSP).

8. Na úvod dovolací súd konštatuje, že žalobkyňa v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pričom pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa stranám znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4Cdo/140/2019 alebo sp. zn. 4Cdo/120/2019).

9. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka konkrétne namieta, že odvolací súd nerešpektoval záväzný právny názor dovolacieho súdu a tiež, že odmietol prejednať žalobu z dôvodu jej nezrozumiteľnosti, napriek tomu, že táto nemala žiadne vady.

10. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

12. Arbitrárnosť môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplyvajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

13. Civilné sporové konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. veci G. R. proti Š., rozsudok z 21. októbra 1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, R. T. proti Š., rozsudok z 9. decembra 1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, V. D. H. proti H., rozsudok z 19. apríla 1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90), judikatúry Ústavného súdu SR (I. ÚS 226/03 z 12. mája 2004, III. ÚS 209/04 z 23. júna 2004, III. ÚS 95/06 z 15. marca 2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 z 23. augusta 2006, sp. zn. III. ÚS 36/2010 zo 4. mája 2010, sp. zn. I. ÚS

114/08 z 12. júna 2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

14. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP). K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty neoddeliteľne patrí princíp právnej istoty, ktorého neopomenuteľným komponentom je nielen predvídateľnosť práva, ale taktiež i legitímna predvídateľnosť postupov orgánov verejnej moci v súlade s právom a zákonom stanovenými požiadavkami. Táto predvídateľnosť postupov orgánov verejnej moci je vyjadrením maxima, na základe ktorého sa možno v demokratickom právnom štáte spoľahnúť na to, že vo svojej dôvere v platné právo nikto, t. j. fyzická či právnická osoba, nebude sklamaná. Len takto predvídateľné správanie naplňa v praxi fungovanie materiálne chápaného demokratického právneho štátu a vylučuje priestor pre prípadnú svojvoľu. Obsah čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého štátnu moc možno uplatniť len v prípadoch, medziach a spôsobmi, ktoré stanoví zákon, nemožno totiž chápať ako voľnú úvahu štátnych orgánov, či tak učinia alebo nie, ale naopak ako povinnosť uplatňovať túto moc (zákonom stanoveným spôsobom) tam, kde je to nevyhnutné, pretože podriadenie štátnej moci v oboch týchto smeroch zvrchovanosti zákona tvorí základ právneho štátu.

15. Predmetom súdneho konania je žaloba, kde sa žalobkyňa voči žalovanému domáha vydania bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Teda vrátenia platieb, ktoré žalobkyňa poskytla bez právneho dôvodu žalovanému.

16. V konaní, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/84/2020 a ktorým dovolací súd vyslovil právny názor na otázku či informácie z informačného systému katastra nehnuteľností poskytované prostredníctvom internetovej stránky prevádzkovej žalovaným [www.katasterportal.sk](http://www.katasterportal.sk) podliehajú (resp. v rozhodnom čase podliehali) spoplatneniu. Dovolací súd dospel k záveru, že nepodliehajú spoplatneniu /podrobne pozri bod 16. a 17. rozhodnutia dovolacieho súdu 1Cdo/84/2020/.

17. Dovolací súd konštatuje, že záver odvolacieho súdu ohľadom toho, že žalobkyňa v danej veci neopísala v žalobe rozhodujúce skutočnosti takým spôsobom, z ktorých by bolo možné jednoznačne individualizovať ňou uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka neobstoí. Pre rozhodnutie vo veci je totiž rozhodujúca tá skutočnosť, či v rozhodnom období od 13. novembra 2006 do 16. augusta 2007 zaplatila bez právneho dôvodu sumu 159.000 Sk. Pre rozhodnutie vo veci teda nebolo vôbec potrebné zisťovať za aký úkon žalovaný peniaze z účtu žalobkyne bezdôvodne získal. Iba žalovaný by mohol namietat' výšku bezdôvodného obohatenia, pričom by musel konkretizovať položky za ktoré mu platba od žalobkyne ako poplatok patrila.

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (ustanovenie § 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (ustanovenie § 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (ustanovenie § 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (ustanovenie § 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát dovolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.